Woensdag, 22 Mei 1895. N°. 6647.

WEEKBLAD VAN HET RECHT.

RECHTSKUNDIG NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

ZEVEN-EN-VIJFTIGSTE JAARGANG. JUS ET VERITAS.

Dit blad verschijnt des Maandags. Woensdags en Vrijdags. — Prijs per jaargang f 20; voor de buitensteden franco per post met f 1.00 verhooging. — Prijs der advertentiën, 20 cents per regel. — Bijdragen, brieven, enz., franco aan de Uitgevers.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit Blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881 (Stbl. n°. 124).

HOOGE RAAD DER NEDERLANDEN.

Kamer van Strafzaken.

Zitting van den 29 April 1895.

Voorzitter, Mr. F. B. Coninck Liefsting.

Raadsheeren, Mrs.: A. A. de Pinto, A. J. Clant van der Mijll, B. H. M. Hanlo, S. M. S. de Ranitz, E. W. Guljé en A. M. van Stipriaan Luïscius.

I.

De artt. 418 en 419 Strafrecht, gelden alléén ten aanzien van geschriften of afbeeldingen, „van strafbaren aard", geschriften en afbeeldingen, wier inhoud op zich zelf in strijd is met de Strafwet.

Dit is het geval niet met publicaties, die alléén onder het bereik der Strafwet vallen, omdat daardoor inbreuk wordt gemaakt op eens anders auteursrecht.

Door art. 53 van gemeld wetboek, wordt bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd, onder de daargestelde voorwaarden alléén uitgesloten de vervolging van den uitgever „als zoodanig", dat is de uitgever voor zoover hij, zich beperkende tot de uitoefening van zijn beroep, zorg draagt voor de uitgaaf, het door den druk gemeen maken van een hem door of vanwege den auteur toevertrouwd stuk (geschrift of afbeelding), terwijl dan de auteur alléén vervolgbaar is als „dader" van het door de openbaarmaking van „het gedrukte stuk" gepleegde misdrijf.

De uitgever van een nieuwsblad, handelt niet alleen „als zoodanig", indien hij persoonlijk in dat blad doet opnemen eene mededeeling, waardoor inbreuk wordt gemaakt op eens anders auteursrecht, niettegenstaande het verzoek, tot hem door of vanwege den auteur gericht om met deze publicatie niet voort te gaan.

Het auteursrecht wordt door de wet niet beperkt tot geschriften van „meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde".

Meer personen of eene vereeniging van personen, hetzij dan al of niet als rechtspersoon optredende, kunnen volgens de wet op het auteursrecht auteur zijn van een en hetzelfde geschrift, alzoo ook van één en hetzelfde bericht of opstel, waarvan ingevolge art. 7, 2e lid, dier wet het auteursrecht uitdrukkelijk is voorbehouden.

Het auteursrecht wordt niet in zijne werking verijdeld door enkele verschilpunten van ondergeschikt belang tusschen het oorspronkelijke en het nagedrukte geschrift.

De beslissing, of de zakelijke inhoud van beide geschriften dezelfde is, is van feitelijken aard.

C. S., volgens zijne opgave oud 36 jaren, geboren te Leiden, wonende te Rotterdam, van beroep directeur der naamlooze vennootschap het Rotterdamsch Nieuwsblad, is requirant van cassatie tegen een arrest van het Gerechtshof te 's Gravenhage van 3 Jan. 1895 (*W.* no. 6646) waarbij, met verklaring dat er geen termen zijn om op grond van een geschilpunt van burgerlijk recht de vervolging te schorsen, en met vernietiging van het vonnis der Arrond.-Rechtbank te Rotterdam van 20 Juli 1894, voor zoover hij daarbij was vrijgesproken van het door het Hof als bewezen aangenomen feit maar met bevestiging van dat vonnis, voor wat betreft het overige deel der aanklacht, de req. is schuldig verklaard aan „het opzettelijk inbreuk maken op eens anders auteursrecht", en te dier zake, met toepassing van de artt. 349*bis*, 10 en 23 Strafrecht, de artt. 1, 7 en 10 der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124), benevens art. 239 in verband met de artt. 214, 215 en 247 Strafvord., veroordeeld tot eene geldboete van f 100, met bepaling dat deze, bij gebreke van betaling binnen 2 maanden na den dag, waarop het arrest kan worden ten uitvoer gelegd, zal worden vervangen door hechtenis van eene maand, en verwezen in de kosten, zoo in eersten aanleg als in hooger beroep, voor zooveel de veroordeeling betreft, uitvoerbaar ook bij lijfsdwang, waarvan de langste duur is bepaald op één dag; terwijl bij het arrest, rechtdoende op de vordering der beleedigde partij, de req. is veroordeeld, aan haar tegen bewijs van kwijting te betalen eene som van f 50 en in de kosten op deze vordering gevallen, tot hiertoe aan de zijde der wederpartij begroot op nihil.

Nadat was gehoord het verslag van den raadsheer de Pinto, en de middelen van cassatie namens den req. waren toegelicht door Mr. S. J. L. van Aalten Jr., advocaat te Rotterdam, heeft de adv.-gen. van Maanen de volgende conclusie genomen:

Edel Hoog Achtbare Heeren! Bij arrest van het Gerechtshof alhier is de req. van cassatie schuldig verklaard aan het opzettelijk inbreuk maken op eens anders auteursrecht, doordien hij als directeur der naamlooze vennootschap Rotterdamsch Nieuwsblad, en alzoo als uitgever van dat blad, daarin had doen opnemen den zakelijken inhoud van de officieele berichten der godsdienstoefeningen te Rotterdam, voorkomende in de *Rotterdamsche Kerkbode*, waarvan het auteursrecht toekomt aan de firma D. v. S. en Zn.

Daartegen is als eerste middel van cassatie aangevoerd:

Schending en verkeerde toepassing der artt. 47, 51, 53, 349*bis* en 418 Strafrecht, 44 en 45 W. v. K. en 57 der wet van 21 Dec. 1853 (*Stbl.* no. 128), omdat de directeur eener naamlooze vennootschap, die *persoonlijk* geen strafbaar feit gepleegd, noch tot het plegen daarvan last gegeven heeft, niet strafrechterlijk aansprakelijk is voor de daden dier naamlooze vennootschap en omdat bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd de *uitgever* als zoodanig alleen gestraft wordt in een der bij art. 418 Strafrecht aangegeven gevallen, welker aanwezigheid *in casu* noch ten laste gelegd, noch bewezen verklaard is.

Dit middel is gericht tegen de volgende overweging van het arrest: dat de req. als directeur der naamlooze vennootschap „Rotterdamsch Nieuwsblad", en alzoo als uitgever van dat blad, in het nommer dier courant van Maandag 12 Maart 1894, welk nommer te Rotterdam gedrukt, op de gewone wijze verspreid werd, heeft doen opnemen en door den druk gemeen maken de onder 9 aangehaalde predikantenlijst, betreffende de Nederduitsch Gereformeerde gemeente Rotterdam;

dat hij toch als directeur volgens de wet de vennootschap beheerde, en derhalve hare taak, het uitgeven van genoemd blad, zelfstandig uitvoerde, zoodat hij, zoolang hij niet bewijst, wat hij zelfs niet heeft beweerd, destijds als directeur niet werkzaam en alzoo met het beheer niet belast te zijn geweest, strafrechtelijk als uitgever van bedoeld blad is aan te merken.

De bewering komt hierop neder, dat ten deze een misdrijf zou zijn gepleegd door de naamlooze vennootschap zelve, maar dat is onjuist; de physieke persoon van den bestuurder der vennootschap heeft de wet doen overtreden, en in die hoedanigheid is hij ook gedagvaard en veroordeeld; tegen *hem*, niet tegen de vennootschap is de klacht en de actie gericht.

En wat is er van de beweerde interversie van bewijslast, in 's Hofs 10e Overweging voorkomende, wat van onvolledigheid van de dagvaarding omdat daarin niet voorkomt, „dat de dader noch bekend is, noch op de eerste aanmaning na den rechtsingang bekend gemaakt is", en waarbij een beroep is gedaan op Uw arrest van 3 Juni 1889 (*N. R.* dl. 152, bl. 156).

Daaromtrent zij opgemerkt, dat art. 418 Strafrecht hier allerminst van toepassing is. Daarbij is straf bedreigd tegen den uitgever van een geschrift van strafbaren aard, indien de dader niet bekend of bekend gemaakt is, en voor die bepaling is het motief, dat de uitgever bij het ontbreken der gestelde voorwaarden geacht wordt het misdrijf met opzet te hebben begunstigd.

Nu bepaalt art. 53 Strafrecht ook wel, dat bij drukpersdelicten de uitgever niet wordt vervolgd, indien het gedrukte stuk zijn naam en woonplaats vermeldt en de dader bekend is of op de eerste aanmaning na den rechtsingang door den uitgever is bekend gemaakt, maar dat kan natuurlijk niet zien op het misdrijf van het nadrukken van eens anders drukwerk, van het uitgeven van hetgeen een ander heeft uitgegeven, daar is de dader vanzelf degene die het feit pleegde of deed plegen; daar kan eigenlijk geen ander de dader zijn.

Daarom kon het Hof gerust zonder schending der regelen van den bewijslast overwegen dat de req. niet beweerd of bewezen heeft tijdens het feit niet als directeur werkzaam te zijn geweest, met andere woorden: „dat hij op geenerlei wijze gedurende de procedure op een ander de verantwoordelijkheid heeft kunnen of willen schuiven of dat het feit buiten hem om had plaats gehad".

Als tweede middel is aangevoerd: Schending en verkeerde toepassing der artt. 1, 2, 7 en 9 der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124) en 349*bis* Strafrecht, omdat een lijst van predikbeurten, als zijnde geen stuk van meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde, waaromtrent het Hof althans niet heeft beslist dat het een stuk van meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde is — niet is een bericht of opstel, waarvan het auteursrecht kan worden voorbehouden; voorts omdat het Ministerie van predikanten als *rechtspersoon* niet zijn kan de oorspronkelijke auteur van de in het arrest sub 2 weergegeven lijst, en omdat het ten laste gelegde en als bewezen aangenomen feit ten onrechte is gequalificeerd als „het opzettelijk inbreuk maken op eens anders auteursrecht".

De eisch bij dit middel gesteld, dat het stuk, waarvan het auteursrecht wordt gevindiceerd, zou moeten wezen van meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde, vind ik niet in de wet, en daarom kan deze niet geschonden of verkeerd toegepast zijn. Bovendien ligt het op den weg van den feitelijken rechter alleen, om te beslissen of een stuk is aan te merken, als een bericht, waarvan het auteursrecht kan worden voorbehouden.

Dat alleen physische personen en geen rechtspersoon als auteur zou mogen worden aangemerkt, komt mij eveneens onjuist voor; wanneer onderscheiden personen hebben samengewerkt tot het samenstellen van een bericht, zijn ze daarvan de auteurs en hebben zij de bevoegdheid om hun auteursrecht aan andere over te dragen. Nu is het niet aannemelijk dat zij dit hun recht zouden missen, omdat zij rechtspersoonlijkheid hebben verkregen en als rechtspersoon optreden; uit geen bepalingen van de wet op het auteursrecht is zulks af te leiden.

Nog is beweerd, dat om auteursrecht te kunnen schenden, dezelfde gedachte in denzelfden vorm moet worden uitgedrukt, terwijl hier in de dagvaarding alleen is ten laste gelegd, dat de zakelijke inhoud van de lijst der godsdienstoefeningen is overgenomen.

Weder een eisch dien de wet niet stelt; het auteursrecht van het bericht nopens de vervulling der predikbeurten was volgens de daarvoor gestelde regelen voorbehouden, en uit de feitelijke beslissing blijkt niet, dat hier slechts eene geoorloofde overname plaats had, als waarvan in art. 7 der auteurswet de rede is; zulks is ook niet voor een onderzoek in cassatie vatbaar.

Vermits de req. van een deel der aanklacht is vrijgesproken, is zijn beroep in zoover niet-ontvankelijk.

Ik concludeer tot niet-ontvankelijk-verklaring van de voorziening ten aanzien van de vrijspraak en voorts tot verwerping ervan met veroordeeling van den req. in de kosten.

De Hooge Raad, enz.;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den req. voorgesteld bij pleidooi:

I. Schending en verkeerde toepassing van de artt. 47, 51, 53, 349*bis* en 418 Strafrecht, 44 en 45 W. v. K. en 57 der wet van 21 Dec. 1853 (*Stbl.* no. 128), omdat de directeur eener naamlooze vennootschap, die *persoonlijk* geen strafbaar feit gepleegd, noch tot het plegen daarvan last gegeven heeft, niet strafrechtelijk aansprakelijk is voor de daden dier naamlooze vennootschap en omdat bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd, de *uitgever* als zoodanig alleen gestraft wordt in een der bij art. 418 Strafrecht aangegeven gevallen, welker aanwezigheid *in casu* noch ten laste gelegd, noch bewezen verklaard is;

II. Schending en verkeerde toepassing van de artt. 1, 2, 7 en 9 der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124) en 349*bis* Strafrecht omdat een lijst van predikbeurten, als zijnde geen stuk van meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde — waaromtrent het Hof althans niet heeft beslist, dat het een stuk van meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde is — niet is een bericht of opstel, waarvan het auteursrecht kan worden voorbehouden; voorts omdat het ministerie van predikanten als *rechtspersoon* niet zijn kan de oorspronkelijke auteur van de in het arrest sub 2 weergegeven lijst, en omdat het ten laste gelegde en als bewezen aangenomen feit ten onrechte is gequalificeerd als „het opzettelijk inbreuk maken op eens anders auteursrecht";

Overwegende dat het beroep, zonder eenige beperking ingesteld, is niet-ontvankelijk, in zoover het daardoor mede is gericht tegen de in eersten aanleg uitgesproken, door het Hof bekrachtigde vrijspraak;

Ten aanzien van het beroep, voor zoover het ontvankelijk is:

O. dat bij het bestreden arrest als bewezen is aangenomen, dat de req., directeur der naamlooze vennootschap „Rotterdamsch Nieuwsblad" en alzoo uitgever van dat blad, in het nommer van 12 Maart 1894, te Rotterdam opzettelijk inbreuk heeft gemaakt op het auteursrecht van de firma D. v. S. en Zn., uitgevers te Rotterdam, op de „officieele berichten der godsdienstoefeningen", voorkomende in het door die firma uitgegeven en haar toebehoorend blad *de Rotterdamsche Kerkbode*, Orgaan voor de Protestantsche gemeenten te Rotterdam en Omstreken, van Zaterdag 10 Maart 1894, zijnde no. 98 van den 13en jaargang, welk auteusrecht aan die firma toekwam als rechtverkrijgende van den oorspronkelijken auteur, door — niettegenstaande de firma D. v. S. en Zn. aan het hoofd zoowel van het door haar uitgegeven blad, ten opzichte van den geheelen inhoud, alsook aan het hoofd van de daarin voorkomende lijst van godsdienstoefeningen „officieel gedeelte" uitdrukkelijk ten aanzien van die lijst het auteursrecht zich had voorbehouden, en voorts terwijl gezegde firma gemeld no. 98 der *Rotterdamsche Kerkbode* op 14 Maart 1894 in twee exemplaren op de bij de wet voorgeschreven wijze heeft ingezonden aan het Departement van Justitie, met de verklaring dat gemeld blad gedrukt werd te Rotterdam op de aldaar gevestigde drukkerij van D. v. S. en Zn., in gezegd nommer van het *Rotterdamsch Nieuwsblad*, welk nommer te Rotterdam gedrukt op de gewone wijze verspreid werd, opzettelijk te doen opnemen en door den druk gemeen te maken den zakelijken inhoud van gezegd in de *Kerkbode* voorkomend officieel gedeelte der godsdienstoefeningen, immers overnemende de opgave van de namen der predikanten met de kerken waarin, en de dagen en uren waarop door hen godsdienstoefeningen zouden worden gehouden, zulks ten aanzien van de Nederduitsch Hervormde gemeente te Rotterdam;

Wat betreft het eerste middel:

O. dat de daarbij in de eerste plaats gestelde grief berust op eene onjuiste opvatting der feitelijke beslissing van het bestreden arrest en alzoo zijn feitelijken grondslag mist;

dat toch bij het arrest de req. in geenen deele „strafrechtelijk aansprakelijk" is gesteld voor de daden der naamlooze vennootschap, waarvan hij directeur is, maar, gelijk hieronder bij de behandeling van het tweede gedeelte van dit middel nader zal blijken, voor zijn eigen, persoonlijk gepleegde daden;

dat hieraan niets tekort wordt gedaan door de 13e Overweging van het arrest, aan het slot, waarheen meer bepaald bij pleidooi is verwezen, luidende: „dat hij (de req.) volgens de wet de vennootschap beheerde en derhalve hare taak, het uitgeven van genoemd blad (*het Rotterdamsch Nieuwsblad*) zelfstandig uitvoerde, zoodat hij, zoolang hij niet bewijst, wat hij zelfs niet heeft beweerd, destijds (Maart 1894) als directeur niet werkzaam en alzoo met het beheer niet belast te zijn geweest, strafrechtelijk als uitgever van bedoeld blad is aan te merken";

dat immers, wat er zij van de juistheid dezer rechtsbeschouwing, daardoor in geen geval wordt aangetast de volgens dezelfde 13e Overweging van het arrest onder letter C vaststaande feitelijke beslissing, dat de req. persoonlijk in *het Rotterdamsch Nieuwsblad* van 12 Maart 1894 heeft doen opnemen en door den druk gemeen maken de publicatie, waardoor inbreuk is gemaakt op het auteursrecht der firma D. v S. en Zn.;

O. dat bij het tweede gedeelte van dit middel wordt beweerd: Schending en verkeerde toepassing van de artt. 53 en 418 Strafrecht, omdat bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd, de uitgever als zoodanig alleen gestraft wordt in een der bij laatstgemeld artikel aangegeven gevallen, welker aanwezigheid *in casu* noch ten laste gelegd noch bewezen verklaard is;

O. dat de artt. 418 en 419 Strafrecht, blijkens hun aanhef alléén gelden ten aanzien van geschriften of afbeeldingen „van strafbaren aard", geschriften en afbeeldingen, wier inhoud op zich zelf in strijd is met de strafwet, hetgeen het geval niet is met publicaties, die alleen onder het bereik der strafwet vallen, omdat daardoor inbreuk wordt gemaakt op eens anders auteursrecht;

O. dat, aangenomen dat gelijke beperking niet ligt opgesloten in de artt. 53 en 54 Strafrecht, de req., met het oog op 's Hofs feitelijke beslissing, in geen geval een beroep kan doen op eerstgemeld artikel, om de ontvankelijkheid der tegen hem ingestelde vervolging te betwisten;

dat toch art. 53 bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd, onder de daar gestelde voorwaarden, alléén uitsluit de vervolging van den uitgever „als zoodanig", dat is de uitgever,

voor zoover hij, zich beperkende tot de uitoefening van zijn beroep, zorg draagt voor de uitgaaf, het door den druk gemeen maken van een hem door of vanwege den auteur toevertrouwd stuk (geschrift of afbeelding), terwijl dan de auteur alleen vervolgbaar is als „dader" van het door de openbaarmaking van „het gedrukte stuk" gepleegde misdrijf;

dat echter in deze zaak feitelijk vaststaat, dat de req., al was hij dan ook alleen uitgever van *het Rotterdamsch Nieuwsblad*, in het nommer van dat blad van 12 Maart 1894 „heeft doen opnemen" en daarna door den druk gemeen maken de lijst van predikbeurten betreffende de Nederduitsch Hervormde gemeente te Rotterdam, waardoor inbreuk werd gemaakt op het auteursrecht der firma D. v. S. en Zn. te Rotterdam, zulks niettegenstaande deze firma reeds in het najaar van 1893 door tusschenkomst van haar raadsman *den requirant* had doen verzoeken „niet verder te publiceeren de door haar in de *Rotterdamsche Kerkbode* geplaatste lijst, daar zijne firma daartoe het uitsluitend recht had";

dat onder deze omstandigheden de req. terecht is vervolgd en veroordeeld als dader van de opzettelijke inbreuk op het auteursrecht der firma D. v. S. en Zn. te Rotterdam, als rechtverkrijgende van het ministerie van predikanten der Nederduitsch Hervormde gemeente aldaar, al was hij dan ook uitgever van het Weekblad, waarin die inbreuk door hem is gepleegd;

O. mitsdien, dat het eerste middel in zijne beide onderdeelen is ongegrond;

Wat aangaat het tweede middel:

O. dat daarbij als eerste stelling wordt vooropgezet, dat eene lijst van predikbeurten, als zijnde geen stuk van meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde, niet is een bericht of opstel, waarvan het auteursrecht kan worden voorbehouden;

O. daaromtrent, dat art. 1 der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124), het recht om „geschriften" door den druk gemeen te maken bij uitsluiting toekennende aan den auteur en zijne rechtverkrijgenden, dit recht niet beperkt tot geschriften van „meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde", en dat dus bepaaldelijk in het onderwerpelijk geval, waar feitelijk vaststaat dat de firma D. v. S. te Rotterdam, als rechtverkrijgende van het ministerie van predikanten bij de Nederduitsch Hervormde gemeente aldaar, zich het auteursrecht op de ten processe bedoelde lijst van predikbeurten aan het hoofd daarvan uitdrukkelijk heeft voorbehouden ter voldoening aan art. 7, 2e lid, der voormelde wet, aan genoemde firma het uitsluitend recht van reproductie van die lijst niet mag worden ontzegd, alléén op grond dat deze „blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde" mist;

O. dat de tweede stelling van het middel is, dat de firma D. v. S. en Zn geen afgeleid auteursrecht op de bedoelde lijst had, omdat „het ministerie van predikanten als rechtspersoon niet kan zijn de oorspronkelijke auteur" van die lijst;

O. daaromtrent, dat de bewering, dat het ministerie van predikanten bij de Nederduitsche Hervormde gemeente te Rotterdam in het bezit zoude zijn van rechtspersoonlijkheid, geen steun vindt in de feitelijke beslissing van het bestreden arrest, en het middel dus in zoover zijn feitelijken grondslag mist, terwijl overigens niets belet, gelijk trouwens erkend is in art. 2*b* der wet tot regeling van het auteursrecht, dat meer personen of eene vereeniging van personen, hetzij dan al of niet als rechtspersoon optredende, auteur zijn van één en hetzelfde geschrift, alzoo ook van één en hetzelfde bericht of opstel, waarvan ingevolge art. 7, 2e lid, van voormelde wet het auteursrecht uitdrukkelijk is voorbehouden;

O, dat de derde en laatste stelling van het middel, dat het ten laste gelegde en als bewezen aangenomen feit ten onrechte is gequalificeerd als „het opzettelijk inbreuk maken op eens anders auuteursrecht", nader bij pleidooi is toegelicht in dien zin, dat alleen is ten laste gelegd en bewezen verklaard reproductie in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* van den „zakelijken inhoud" van de lijst van predikbeurten uit de *Rotterdamsche Kerkbode*, terwijl toch alleen strafbare inbreuk op eens anders auteursrecht gelegen is in „het wedergeven van dezelfde gedachte in denzelfden vorm";

O. dat deze grief afstuit op de feitelijke beslissing in de 14e overweging van het bestreden arrest: „dat den Hove uit onderlinge vergelijking van de lijsten onder 2 en 9 medegedeeld" — die van de *Kerkbode* en die van het *Nieuwsblad* — „is gebleken, dat, behoudens enkele verschilpunten van ondergeschikt belang, de zakelijke inhoud van beide geheel is dezelfde";

dat toch de toekenning van het recht om geschriften en andere in art. 1 der wet op het auteursrecht genoemde werken door den druk gemeen te maken uitsluitend aan den auteur of zijne rechtverkrijgenden, alle waarde zou verliezen, indien dit recht in zijne werking verijdeld zoude kunnen worden door „enkele verschilpunten van ondergeschikt belang" tusschen het oorspronkelijke en het nagedrukte geschrift;

dat dan ook zoodanige beperkte opvatting, die in strijd is met den aard van het auteursrecht, geen steun vindt in de wetsbepaling, die dit recht in zijn vollen omvang zonder eenig voorbehoud erkent;

O. dat uit het voorafgaande volgt, dat ook het tweede middel in zijn geheel is onaannemelijk;

Gezien art. 347 en art. 370 Strafvord.;

Verklaart den req. niet-ontvankelijk in zijn beroep, in zoover het mede is gericht tegen de in eersten aanleg uitgesproken, door het Hof bekrachtigde vrijspraak;

Verwerpt overigens zijn beroep;

Veroordeelt hem in de daarop gevallen kosten.

II.

De verklaringen aangaande den inhoud eener overeenkomst, tusschen een college en een uitgever gesloten omtrent de periodieke publicatie van zeker bericht en de wekelijks aan deze overeenkomst gegeven uitvoering, bevatten niets anders dan wat den getuige lid en scriba van dat college, uit eigen waarneming en ervaring kan bekend zijn.

De vraag, door wien of door wie een bericht als het hier bedoelde, waarvan het auteursrecht ingevolge art. 7, 2e lid der wet van 28 Juni 1881 (Stbl. no. 124) uitdrukkelijk is voorbehouden, is samengesteld, en door wien of door wie het aan de uitgevers of de drukkers is medegedeeld om het door den druk gemeen te maken, is van feitelijken aard en alzoo onttrokken aan de kennisneming van den rechter is cassatie.

Eveneens komt den rechter over de feiten uitsluitend toe het oordeel over de vraag, of een zoodanig geschrift is van dien aard, dat het zijn ontstaan te danken heeft aan één of meer auteurs en dus het voorwerp kan zijn van auteursrecht.

De wet vordert niet, dat bij eene veroordeeling wegens opzettelijke inbreuk op eens anders auteursrecht rekenschap worde gegeven van de wijze van samenstelling van het geschrift, ten aanzien waarvan die inbreuk is gepleegd.

De vraag, of een bericht of opstel als in art. 7, 2e lid, der voormelde wet bedoeld, een voorwerp kan zijn van auteursrecht, is niet afhankelijk van de meerdere of mindere letterkundige waarde of intellectueel gehalte van zoodanig geschrift.

Gelijke beslissing als sub I wat betreft de strekking der woorden „de uitgever als zoodanig" in art. 53 Strafrecht en wat aangaat de vraag, of de requirant ten deze alleen werkzaam was als uitgever.

P. J. F. v. d. G., volgens zijne opgave oud 37 jaren, geboren en wonende te 's Gravenhage, van beroep uitgever en boekdrukker, is requirant van cassatie tegen een arrest van het Gerechtshof te 's Gravenhage van 3 Jan. 1895, waarbij, met vernietiging van het vonnis der Arrond.-Rechtbank te Rotterdam van 20 Juli 1894, voor zoover hij daarbij was vrijgesproken van het door het Hof als bewezen aangenomen feit, maar met bevestiging van dat vonnis, voor wat betreft het overige deel der aanklacht, de req. is schuldig verklaard aan „het opzettelijk inbreuk maken op eens anders auteursrecht", en te dier zake, met toepassing van de artt. 349*bis*, 10 en 23 Strafrecht, de artt. 1, 7 en 10 der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124), benevens art. 239 in verband met de artt. 214, 215 en 247 Strafvord., veroordeeld tot eene geldboete van f 100, met bepaling dat deze, bij gebreke van betaling binnen 2 maanden na den dag, waarop het arrest kan worden ten uitvoer gelegd, zal worden vervangen door hechtenis van eene maand, en verwezen in de kosten, zoo in eersten aanleg als in hooger beroep, voor zooveel de veroordeeling betreft uitvoerbaar ook bij lijfsdwang, waarvan de langste duur is bepaald op één dag; terwijl bij het arrest, rechtdoende op de vordering der beleedigde partij, de req. is veroordeeld aan haar tegen bewijs van kwijting te betalen eene som van f 50 en in de kosten op deze vordering gevallen, tot hiertoe aan de zijde der wederpartij begroot op nihil.

Nadat was gehoord het verslag van den raadsheer DE PINTO, en de middelen van cassatie namens den req. waren toegelicht door zijn advocaat Mr. P. F. L. VERSCHOOR, heeft de adv.-gen. VAN MAANEN de volgende conclusie genomen:

Edel Hoog Achtbare Heeren! Ook deze requirant is door het Hof te 's Gravenhage met partieele vrijspraak schuldig verklaard aan het opzettelijk inbreuk maken op eens anders auteursrecht en krachtens art. 349*bis* Strafrecht veroordeeld, ter zake van een feit, nagenoeg geheel gelijk aan dat voorkomende in de zaak tegen C. S.

Er zijn echter andere middelen van cassatie aangevoerd.

Het eerste middel luidt:

Schending en verkeerde toepassing van de artt. 1 en 2 der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124), art. 349*bis* Strafrecht en art. 221 Strafvord., omdat het Hof aanneemt, dat de firma v. S. het auteursrecht op de lijst der predikbeurten van den auteur, het ministerie van predikanten, had verkregen en zulks hoewel:

a. eene lijst van predikbeurten geen auteur heeft;

b. Dit in ieder geval *in casu* niet het ministerie van predikanten zoude zijn.

En verder het arrest ten deze niet voldoende met redenen is omkleed, waar deze beslissing, dat het ministerie de auteur der lijst zoude zijn alleen gemotiveerd wordt door de overweging, dat een college van predikanten eene regeling van predikbeurten ontwerpende, noodwendig van die regeling is auteur, terwijl bovendien nergens is gebleken op hoedanige wijze die regeling *in casu* wordt ontworpen en vastgesteld.

Het ministerie van predikanten, dat zijn de gezamenlijke predikanten te Rotterdam, stellen te zamen de verschillende predikbeurten voor iedere week vast, met al hetgene verder ter kennis der geloovigen behoort te worden gebracht, en ter zake doet niet af, of aan het bekendmaken door den druk van het aldus samengestelde bericht meerdere of mindere intellectueele waarde moet worden toegekend. Zulks staat bovendien ter beoordeeling van den judex facti alleen, welke niet behoeft te motiveeren, op welke wijze een auteur zijn werk heeft ontworpen en vastgesteld.

Ten aanzien van het tweede middel: Schending van art. 53 Strafrecht refereer ik mij tot het aangevoerde bij het eerste middel in zake tegen S.

Het derde middel is aldus geformuleerd: Schending van de artt. 391, 392, 407 en 398 Strafvord., omdat het Hof als getuigenis aanmerkt en bij de bewijsvoering als zoodanig bezigt de verklaring van den getuige M., dat de opgave der predikbeurten uitsluitend aan de firma v. S. geschiedt; welke verklaring niet loopt over feiten, welke de getuige zelve gehoord, gezien of ondervonden heeft, maar behelst eene bijzondere meening of gissing omtrent handelingen van derden (de medeleden van getuige in het ministerie van predikanten) bij redeneering opgemaakt.

De verklaring van getuige M., slaat op het contract dat gesloten is met de firma D. v. S., waaraan de leden van het ministerie van predikanten gebonden zijn; het staat in nauw verband met de overeenstemmende bekentenis van den req., voorkomende in de 15e Overweging van het arrest „dat hij den inhoud van het bedoelde Bijvoegsel van de Wachter *niet* van de daarin genoemde predikanten verkrijgt".

Ik acht ook dus dit middel ongegrond, en neem gelijke conclusie als in zake S.

De Hooge Raad enz.,

Gelet op de middelen van cassatie, namens den req. voorgesteld bij pleidooi:

I. Schending en verkeerde toepassing van de artt. 1 en 2 der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124), art. 349*bis* Strafrecht en art. 221 Strafvord., omdat het Hof aanneemt, dat de firma v. S. het auteursrecht op de lijst der predikbeurten van den auteur, het ministerie van predikanten, had verkregen, en zulks hoewel:

a. eene lijst van predikbeurten geen auteur heeft;

b. dit in ieder geval *in casu* niet het ministerie van predikanten zou zijn; dat verder het arrest ten deze niet voldoende met redenen is omkleed, waar deze beslissing, dat het ministerie de auteur der lijst zoude zijn, alleen gemotiveerd wordt door de overweging, dat een college van predikanten eene regeling van predikbeurten ontwerpende, noodwendig van die regeling is auteur, terwijl bovendien nergens is gebleken op hoedanige wijze die regeling *in casu* wordt ontworpen en vastgesteld;

II. Schending van art. 53 Strafrecht, door een uitgever wegens een misdrijf door middel van de drukpers gepleegd, te vervolgen en te veroordeelen, hoewel nergens is gebleken an eenige tot hem gerichte aanmaning om den naam des daders bekend te maken;

III. Schending van de artt. 391, 392, 407 en 398 Strafvord., omdat het Hof als getuigen aanmerkt en bij de bewijsvoering als zoodanig bezigt de verklaring van den getuige M., dat de opgave der predikbeurten uitsluitend aan de firma v. S. geschiedt, welke verklaring niet loopt over feiten, welke de getuige zelf gehoord, gezien of ondervonden heeft, maar behelst eene bijzondere meening of gissing omtrent handelingen van daders (de medeleden van getuige in het ministerie van predikanten) bij redeneering opgemaakt;

Overwegende dat het beroep, zonder eenige beperking ingesteld, is niet-ontvankelijk, in zoover het daardoor mede is gericht tegen de in eersten aanleg uitgesproken, door het Hof bekrachtigde vrijspraak;

Ten aanzien van het beroep, voor zoover het ontvankelijk is:

O. dat bij het bestreden arrest als bewezen is aangenomen, dat de req., uitgever van *de Wachter*, Christelijk Volksblad, redacteur Ds. B. t. H. R., in het Bijvoegsel voor Rotterdam en Omstreken, behoorende bij no. 23, IVe jaargang van dat blad, zijnde het nommer van die courant van Zaterdag 10 Maart 1894, te Rotterdam opzettelijk inbreuk heeft gemaakt op het auteursrecht van de firma D. v. S. en Zn., uitgevers te Rotterdam, op de „Officieele Berichten der godsdienstoefeningen", voorkomende in het door die firma uitgegeven en haar toebehoorend blad *de Rotterdamsche Kerkbode*, Orgaan voor de Protestantsche gemeenten te Rotterdam en Omstreken, van Zaterdag 10 Maart 1894, zijnde no. 98 van den 13en jaargang, welk auteursrecht aan die firma toekwam als rechtverkrijgende van den oorspronkelijken auteur, door — niettegenstaande de firma D. v. S. en Zn. aan het hoofd zoowel van het door haar uitgegeven blad, ten opzichte van den geheelen inhoud, alsook aan het hoofd van de daarin voorkomende lijst van godsdienstoefeningen „Officieele gedeelte" uitdrukkelijk ten aanzien van die lijst het auteursrecht zich had voorbehouden, en voorts terwijl gezegde firma gemeld no. 98 der *Rotterdamsche Kerkbode* op 14 Maart 1894 in 2 exemplaren op de bij de wet voorgeschreven wijze heeft ingezonden aan het Departement van Justitie met de verklaring dat gemeld blad gedrukt werd te Rotterdam op de aldaar gevestigde drukkerij van D. v. S. en Zn., in gezegd Bijvoegsel van *de Wachter*, welk Bijvoegsel, te Rotterdam gedrukt, op de gewone wijze verspreid werd, opzettelijk te doen opnemen en door den druk gemeen te maken den zakelijken inhoud van gezegd in de *Kerkbode* voorkomend officieel gedeelte der godsdienstoefeningen, immers overnemende de opgave van de namen der predikanten met de kerken waarin, en de dagen en uren waarop door hen godsdienstoefeningen zouden worden gehouden, zulks ten aanzien van de Nederduitsche Hervormde gemeente te Rotterdam;

O. dat het derde middel, als uitsluitend den vorm betreffende, in de eerste plaats moet worden onderzocht;

O. daaromtrent, dat volgens de opgaven in het bestreden arrest voorkomende in de 6e Overweging onder nommer 5 en in de 13 Overweging onder nommer 14 door den getuige M. is verklaard:

„dat het ministerie van predikanten der Nederduitsch Hervormde gemeente te Rotterdam, van welk ministerie hij lid en scriba is, met de firma D. v. S. en Zn. heeft gesloten het hem vertoonde contract, volgens hetwelk de opgave der predikbeurten uitsluitend aan deze firma wordt verstrekt ter publicatie in de *Rotterdamsche Kerkbode*";

Verder, in verband hiermede:

„dat de opgave der predikbeurten van meergenoemde gemeente, ter publicatie in de *Rotterdamsche Kerkbode*, door hem pleegt te geschieden, ook reeds in Maart ll., door middel van een lijst, in gesloten couvert aan de firma D. v. S. en Zn. toegezonden des Vrijdagsmiddags, en dat die opgave uitsluitend aan die firma wordt verstrekt";

O. dat deze verklaringen, uitsluitend betreffende den inhoud van het contract, tusschen het ministerie van predikanten der Nederduitsch Hervormde gemeente te Rotterdam en de firma D. v. S. en Zn. gesloten, benevens de uitvoering aan dat contract geregeld elke week gegeven door den getuige, als lid en scriba van voormeld ministerie, niets anders of meer bevatten dan wat hem getuige uit eigen waarneming en ervaring bekend kon zijn;

dat het derde middel derhalve is ongegrond;

Wat betreft het eerste middel:

O. dat het daarbij onder letter *a.* beweerde ook is aangevoerd voor het Hof, en daaromtrent bij het bestreden arrest is overwogen in de 8e Overweging: „dat een college van predikanten als het onderwerpelijke, hetwelk geheel naar eigen goedvinden eene regeling ontwerpt van de tijden waarop, en de kerken waarin zij beurtelings in hunne bediening zullen optreden, ook noodwendig van die regeling is de auteur; terwijl het naar de bestaande wet niet ter zake doet, welke meerdere of mindere letterkundige waarde of intellectueel gehalte aan zoodanige regeling moet worden toegekend";

O. dat de vraag, door wien of door wie een bericht als het hier bedoelde, waarvan het auteursrecht ingevolge art. 7, 2e lid, der wet van 28 Juni 1881 (*Stbl.* no. 124) uitdrukkelijk is voorbehouden, is samengesteld, en door wien of door wie het aan de uitgevers of de drukkers is medegedeeld, om het door den druk gemeen te maken, is van feitelijken aard, en alzoo onttrokken aan de kennisneming van den rechter in cassatie;

dat eveneens aan den rechter die over de feiten te oordeelen heeft, uitsluitend toekomt het oordeel over de vraag, of een zoodanig geschrift is van dien aard, dat het zijn ontstaan te danken heeft aan één of meer auteurs en dus het voorwerp kan zijn van auteursrecht;

dat nu het antwoord, door het Hof gegeven op deze twee vragen, namelijk dat de in die dagvaarding bedoelde, in het bestreden arrest tekstueel vermelde lijst van predikbeurten heeft een auteur, en dat die auteur is het ministerie of college van predikanten der Nederduitsch Hervormde gemeente te Rotterdam, berust op de in de 6e Overweging van het arrest opgenoemde, wettige bewezen aanwijzingen, en dus naar eisch der wet met redenen is omkleed;

O. dat de wet niet vordert, dat bij eene veroordeeling wegens opzettelijke inbreuk op eens anders auteursrecht rekenschap worde gegeven van de wijze van samenstelling van het geschrift, ten aanzien waarvan die inbreuk is gepleegd, en dat alzoo de grief van het middel (onder letter *b.* aan het slot), dat „nergens is gebleken op hoedanige wijze die regeling" — de lijst van predikbeurten — „*in casu* wordt ontworpen en vastgesteld", geen steun vindt in de wet;

dat overigens rechtens door het Hof met juistheid is beslist: „dat het naar de bestaande wet niet ter zake doet, welke meerdere of mindere letterkundige waarde of intellectueel gehalte aan zoodanige regeling moet worden toegekend";

O. mitsdien, dat het eerste middel niet is aannemelijk;

Met betrekking tot het tweede middel:

O. dat, aangenomen de artt. 53 en 54 Strafrecht niet evenals de artt. 418 en 419 moeten worden beperkt tot geschriften en afbeeldingen van strafbaren aard, de req., met het oog op 's Hofs feitelijke beslissing, in geen geval een beroep kan doen op eerstgemeld artikel, om de ontvankelijkheid der tegen hem ingestelde vervolging te betwisten;

dat toch art. 53 bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd, onder de daar gestelde voorwaarden alleen uitsluit de vervolging van den uitgever „als zoodanig", dat is de uitgever, voor zoover hij, zich beperkende tot de uitoefening van zijn beroep, zorg draagt voor de uitgaaf, het door den druk doen gemeen maken van een hem door of vanwege den auteur tot dat einde toevertrouwd stuk (geschrift of afbeelding), terwijl dan de auteur alleen vervolgbaar is als „dader" van het door de openbaarmaking van „het gedrukte stuk" gepleegde misdrijf;

dat echter in deze zaak feitelijk vaststaat, dat de req., al was hij dan ook alleen uitgever, geen redacteur van *de Wachter*, in het Bijvoegsel van dit Weekblad voor Rotterdam en Omstreken, van 10 Maart 1894 „heeft doen opnemen" en daarna door den

het ontvankelijk is;
is aangenomen, dat
Volksblad, redacteur
dam en Omstreken,
dat blad, zijnde het
art 1894, te Rotter-
et auteursrecht van
am, op de „Officieele
nende in het door
ad *de Rotterdamsche*
enten te Rotterdam
zijnde no. 98 van
firma toekwam als
r, door — niettegen-
ofd zoowel van het
len geheelen inhoud,
nde lijst van gods-
elijk ten aanzien van
en, en voorts terwijl
che Kerkbode op 14
wet voorgeschreven
van Justitie met de
e Rotterdam op de
Zn., in gezegd Bij-
Rotterdam gedrukt,
k te doen opnemen
telijken inhoud van
eelte der godsdienst-
van de namen der
en en uren waarop
en gehouden, zuiks
mde gemeente te

n vorm betreffende,

het bestreden arrest
nommer 5 en in de
nige M. is verklaard;
rduitsch Hervormde
nij lid en scriba is,
het hem vertoonde
kbeurten uitsluitend
n de *Rotterdamsche*

genoemde gemeente,
door hem pleegt te
el van een lijst, in
n. toegezonden des
nd aan die firma

nde den inhoud van
ikanten der Neder-
de firma D. v. S.
t contract geregeld
n scriba van voor-
an wat hem getuige
zijn;

ook is aangevoerd
den arrest is over-
ge van predikanten
eigen goedvinden
n de kerken waarin
ptreden, ook nood-
ijl het naar de be-
of mindere letter-
zoodanige regeling

een bericht als het
olge art. 7, 2e lid,
drukkelijk is voor-
door wie het aan
het door den druk
zoo onttrokken aan

n te oordeelen heeft,
g, of een zoodanig
n te danken heeft
verp kan zijn van

ven op deze twee
edoelde, in het be-
kbeurten heeft een
college van predi-
e Rotterdam, berust
pgenoemde, wettig
wet met redenen

oordeeling wegens
rekenschap worde
het geschrift, ten
at alzoo de grief
t), dat „nergens is
e lijst van predik-
esteld", geen steun

uistheid is beslist:
oet, welke meerdere
d gehalte aan zoo-

nnemelijk;

frecht niet evenals
tot geschriften en
het oog op 's Hofs
tan doen op eerst-
en hem ingestelde

d van de drukpers
alleen uitsluit de
dat is de uitgever,
ng van zijn beroep,
druk doen gemeen
nteur tot dat einde
rijl dan de auteur
le openbaarmaking

at de req., al was
an *de Wachter*, in
am en Omstreken,
n daarna door den

drukgemeen maken de lijst van predikbeurten betreffende de Nederduitsch Hervormde gemeente te Rotterdam, waardoor inbreuk werd gemaakt op het auteursrecht der firma D. v. S. en Zn. te Rotterdam, zulks niettegenstaande deze firma reeds in het najaar van 1893, door tusschenkomst van haar raadsman, *den requirant* schriftelijk had doen verzoeken gezegde lijst „uit de *Kerkbode* niet langer na te drukken in het Bijvoegsel van het Christelijk Weekblad de *Wachter*";

dat onder deze omstandigheden de req. terecht is vervolgd en veroordeeld als „dader" van de opzettelijke inbreuk op het auteursrecht der firma D. v. S. en Zn. te Rotterdam, als rechtverkrijgende van het ministerie van predikanten der Nederduitsch Hervormde gemeente aldaar, al was hij dan ook uitgever van het Weekblad, waarin die inbreuk door hem is gepleegd;

O. dat hieruit volgt de ongegrondheid ook van het tweede middel;

Gezien art. 347 en 370 Strafvord.;

Verklaart den req. niet-ontvankelijk in zijn beroep, in zoover het mede is gericht tegen de in eersten aanleg uitgesproken, door het Hof bekrachtigde vrijspraak;

Verwerpt overigens zijn beroep;

Veroordeelt hem in de daarop gevallen kosten.

Beiden arresten te vergelijken met 's Hoogen Raads arrest van 21 Nov. 1892, *W.* no. 6274.

GERECHTSHOVEN.

GERECHTSHOF TE AMSTERDAM.

Burgerlijke Kamer.

Zitting van den 21 *December* 1894.

Voorzitter, Mr. M. H. 's Jacob.

Raadsheeren, Mrs.: S. Wildschut, R. van de Werk, D. L. de Leao Laguna en E. Star Busmann.

De Spinfabriek van wollen stoffen te Edam, gevestigd krachtens uiterste wilsbeschikking van Jan van Wallendal, gedagteekend 15 Juli 1808 en met den dood bekrachtigd op 10 Juni 1810.

In de vordering door de gemeente Monnikendam tegen die stichting ingesteld, heeft de gemeente Edam de bevoegdheid te intervenieeren.

De intervenient behoeft niet op te komen voor eigen recht; het is voldoende, dat hij belang heeft bij een rechtsgeding door andere partijen gevoerd.

Die uitlegging van het bedoelde testament verdient de voorkeur, waardoor volgens de bedoeling des testateurs aan de armverzorging eerst voor de behoeftigen te Edam, daarna voor die te Monnikendam de grootste uitbreiding wordt gegeven.

Onder de „overwinsten" der fabriek mogen reeds daarom ook gerekend worden de renten en accressen van het vastliggend kapitaal.

De heer Burgemeester der gemeente Monnikendam, als zoodanig die gemeente in rechten vertegenwoordigende en voor haar optredende, zitting houdende ten raadhuize te Monnikendam, appellant, procureur en advocaat Mr. J. C. de Vries,

tegen

de heeren D. F. Pont c. s., wonende te Edam, in hunne qualiteit van directeuren van de stichting: de Spinfabriek van Wollen, geintimeerden, procureur Mr. Aug. Philips Jr.,

en tegen

den Edel Achtb. heer Burgemeester der gemeente Edam en als zoodanig die gemeente in rechten vertegenwoordigende en voor haar optredende, mede-geintimeerde, procureur Mr. Th. Stuart, advocaat Mr. M. J. Pijnappel.

Het Hof enz.,

Gehoord partijen;

Gelet op de conclusie van den adv.-gen. Mr. Jolles, dat bij arrest van het Hof met vernietiging van het vonnis waarvan appel, de intervenient zal worden verklaard niet-ontvankelijk in de door hem genomene conclusie en hij zal worden verwezen in alle kosten in beide instantiën op die interventie gevallen, en dat het Hof verder rechtdoende op de hoofdzaak aan appellant akte isl verleenen van de vermindering van zijne oorspronkelijke vordering, hem die verminderde vordering zal toewijzen met de bepaling dat het uitgekeerde geld zal moeten dienen tot aanleg van een spinfabriek van wollen overeenkomstig de bepalingen van het testament te Monnikendam, eindelijk met veroordeeling van de geintimeerde qq. in de kosten in beide instantiën op de hoofdzaak gevallen;

Gezien de stukken;

Overwegende ten aanzien der feiten en procedures:

dat de burgemeester van Monnikendam, als zoodanig die gemeente in rechten vertegenwoordigende, op 23 Oct. 1890 voor de Arrond.-Rechtbank te Haarlem heeft gedagvaard de directeuren van de spinfabriek van wollen stoffen, gevestigd te Edam, en als zoodanig die stichting vertegenwoordigende, om bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad te worden veroordeeld om van de kapitalen en beslittingen, behoorende tot de stichting de Spinfabriek van wollen stoffen te Edam, gevestigd krachtens uiterste wilsbeschikking van wijlen J. van Wallendal (gedagteekend 15 Juli 1808 en met den dood bekrachtigd op 10 Juni 1810, in extenso in de dagvaarding overgenomen) te besteden tot het aanleggen eener spinfabriek van wollen stoffen binnen de stad Monnikendam ten behoeve van de behoeftige inwoners dier gemeente op dezelfde wijze als zulks door den erflater voor de spinfabriek te Edam werd aangewezen, een kapitaal van f 100.000;

voorts om voor het geval dat aan die veroordeeling niet is voldaan binnen 1 jaar na het te wijzen vonnis, aan den eischer qq. uit te betalen de som van f 100.000, ten einde die alsdan te besteden tot het aanleggen eener spinfabriek binnen Monnikendam;

O. dat bij vonnis der Rechtbank van 13 Jan. 1891 op het verzoek van den burgemeester van Edam, voor die gemeente optredende, om te mogen intervenieeren in het geding, deze als tusschenkomende partij is toegelaten;

O. dat de directeuren van de spinfabriek zich aan het oordeel der Rechtbank hebben gerefereerd en geen bezwaar hebben gemaakt, dat een deel van het onder hun beheer staande kapitaal ten behoeve van Monnikendam worde besteed, indien de Rechtbank meent dat die gemeente daarop recht heeft; dat echter een kapitaal van f 50.000 voor het verlangde doel alleszins voldoende zal zijn, zoodat aan den eischer in elk geval het meer gevorderde moet worden ontzegd; — dat hierop de eischer zijne vordering tot dat cijfer heeft verminderd en beperkt;

O. dat de intervenient heeft geconcludeerd: dat de vordering van Monnikendam niet-ontvankelijk zal worden verklaard of wel ontzegd, op grond, dat de voorwaarde, door J. van Wallendal in zijn testament gesteld, dat de fabriek te Edam zoodanig mocht prospereeren, dat daaruit 's jaarlijks, na aftrek van hetgeen gewoonlijk tot onderhoud der fabriek benoodigd is, aanzienlijke overwinsten mochten worden gepercipieerd, nimmer is vervuld; dat zij integendeel nooit anders dan verlies heeft opgeleverd, welk verlies uit de inkomsten van het kapitaal is gedekt, of ook wel een nadeelig saldo heeft overgelaten;

O. dat de Rechtbank bij vonnis van 14 Febr. 1893 den eischer niet-ontvankelijk heeft verklaard, omdat hij niet heeft gesteld, noch bewezen, dat het uitsluitend uit de overwinsten der fabriek te Edam gevormde kapitaal voldoende was geaccresceerd om zijne vordering te wettigen, daar geen ander kapitaal dan uit winst profiueerende voor den aanleg eener spinfabriek te Monnikendam kon worden bestemd;

O. dat de eischer voor Monnikendam van dit vonnis is gekomen in hooger beroep bij dit Hof; dat partijen van memoriën hebben gewisseld en geconcludeerd:

de app. tot vernietiging van het vonnis en toewijzing zijner verminderde vordering met niet-ontvankelijk-verklaring van of ontzegging aan den mede-geint. qq., oorspronkelijk intervenient, in zijne in eersten aanleg genomene conclusie;

de 1e geintimeerden, dat zij zich geen partij stellen en aan het oordeel van den Hove refereeren;

de 2e geint. en intervenient tot bevestiging van het vonnis, immers tot ontzegging der ingestelde vordering, wederzijds met de kosten rechtens;

O. in rechte:

dat in hoofdzaak de grieven van den app. zijn de navolgende:

1°. dat de Rechtbank heeft voorbijgezien dat de intervenient ten deze geen recht had om de vordering tegen te spreken, en dat, nu de 1e geintimeerden als directeuren geen bezwaar maakten om f 50.000 af te zonderen voor Monnikendam, de Rechtbank hen daartoe had moeten veroordeelen, en

2°. dat, al ware de 2e geint. in zijn verzet ontvankelijk, dit had moeten zijn afgewezen omdat het testament klaarblijkelijk met overwinsten bedoelt niet slechts de winsten der industrie van de spinfabriek, maar ook de huren en renten van het kapitaal, dat onaangetast blijft;

I. *O.* daaromtrent, dat de app. vooropstelt, dat een intervenient alleen bevoegd is op te komen voor een eigen recht, doch deze stelling in de wet niet te vinden is; dat de wet eischt belang en aan hem, die belang heeft in een rechtsgeding tusschen andere partijen, veroorlooft het verzoek te doen daarin tusschen te komen; dat, daargelaten of het bestaan van dat belang onherroepelijk beslist was door het vonnis der Rechtbank te Haarlem van 13 Jan. 1891, waarin door partijen is berust, het niet ontkend kan worden dat Edam bij dit rechtsgeding belang heeft; dat toch het bestuur dier stad is opperbestuurder, belast met de bewaring van het onaantastbaar kapitaal, de jaarlijksche rekening der directeuren moet goedkeuren — dezen zoo noodig kan ontslaan en daarom belang en dus ook recht heeft om te worden gehoord bij elke handeling, die van invloed is op het geldelijk beheer;

O. dat dus, naar 's Hofs oordeel, de intervenient bevoegd was om in dit rechtsgeding tusschen te komen, en ontvankelijk is in zijn verweer, zoodat er geen termen bestaan tot toewijzing van den eisch van app. voordat de ongegrondheid van dat verweer is gebleken;

II. *O.* wat de vraag betreft: wat onder overwinsten van de fabriek is te verstaan en of daaronder al dan niet de renten en accressen van het vastliggend kapitaal begrepen zijn, dat de Rechtbank op het voetspoor van Edam daaronder alleen verstaat de winst van de industrie, geenszins de revenuen van het kapitaal, maar daarvoor geen andere gronden opgeeft dan de bewoordingen van het testament;

O. dat de min duidelijke redactie van het testament geen betrouwbaren grond geeft om uit de woorden alleen met zekerheid de bedoeling van den testateur uit te maken;

dat echter dit wel blijkt: dat zijne bedoeling is geweest armenzorg, eerst voor de behoeftige inwoners van Edam, daarna voor die te Monnikendam, en dat dus die uitlegging van het testament de voorkeur verdient, die dat doel het meest nabijkomt, en aan de armenzorg de grootste uitbreiding geeft;

O. dat als de onverteerde inkomsten van het nagelaten kapitaal niet onder de overwinsten mogen gerekend worden en niet mogen medewerken om winst te formeeren, hiervan het gevolg zoude zijn, dat die niet aan de behoeftigen te Monnikendam zouden komen, maar ongebruikt blijven;

O. dat de beperkende uitlegging der Rechtbank geen steun vindt in het testament, daar de testateur uitdrukkelijk in het algemeen voorschrijft, dat als er overwinsten zijn die moeten worden gekapitaliseerd en nimmer bij het stamkapitaal mogen worden gevoegd, maar moeten worden gebezigd voor de oprichting van nieuwe fabrieken, de eerste te Monnikendam, doch zich niet verdiept in de vraag, welke de herkomst van die overwinsten is, onverteerde renten van het kapitaal of winst van de fabriek;

O. dat ook de bewoordingen van het testament geen aanleiding tot die beperkende uitlegging geven, daar J. van Wallendal, sprekende van overwinsten deze elders noemt *zuivere inkomsten* en *revenuen* en het niet twijfelachtig is dat onder revenuen van kapitaal ook de renten begrepen zijn;

O, dat dus de voorwaarde — het aanwezig zijn van de winst der industrie — waarvan de niet-vervulling de voorname grond is van het verweer van den intervenient, niet duidelijk in het testament te vinden is, en ook niet blijkt in de bedoeling van den testateur te hebben gelegen; dat het dus voldoende is als er aanzienlijke overwinsten zijn om die ten behoeve van de behoeftigen te Monnikendam te mogen aanwenden; dat het aanwezig zijn dier overwinsten door de 1e geintimeerden is erkend en ook door den intervenient niet is weersproken, dat het kapitaal aanzienlijk is geaccresceerd, en wel in die mate dat zonder het voor Edam bestemde kapitaal aan te tasten een deel van het accres voor Monnikendam kan worden afgezonderd;

O. dat hieruit volgt, dat de vordering van Monnikendam moet worden toegewezen en het verweer van Edam niet is gerechtvaardigd;

Rechtdoende in hooger beroep;

Gezien art. 56 B. R.;

Vernietigt het vonnis door de Arrond.-Rechtbank te Haarlem op 14 Febr. 1893 tusschen partijen gewezen;

En rechtdoende op de hoofdzaak:

Geeft akte aan app. van de vermindering zijner vordering;

Veroordeelt de 1e geintimeerden qq. om van de kapitalen en bezittingen behoorende tot de spinfabriek van wollen te Edam gevestigd, krachtens uiterste wilsbeschikking van J. van Wallendal, te besteden tot het aanleggen van eene spinfabriek van wollen binnen de stad Monnikendam ten behoeve van de behoeftige inwoners dier gemeente een kapitaal van f 50000;

Veroordeelt de 1e geintimeerden qq. voor het geval aan die veroordeeling niet is voldaan binnen 1 jaar na datum van dit arrest, om aan den app. qq. uit te betalen de som van f 50000, ten einde die som alsdan worde besteed door app. tot het aanleggen eener spinfabriek als voren binnen Monnikendam;

En rechtdoende op de interventie:

Verklaart den 2en geint. ontvankelijk in zijne tusschenkomst;

Ontzegt hem zijne conclusiën;

Verklaart dit arrest uitvoerbaar niettegenstaande cassatie, mits stellende borgtocht, met bepaling op 8 dagen der termijnen in art. 616 B. R. voorgeschreven;

Veroordeelt de 1e en de 2e geintimeerden in al de proceskosten ten bedrage van f 683;60[c], waarvan aan den app. te betalen $^1/_3$ door de 1e geintimeerden qq. en $^2/_3$ door den 2en geint.

ARRONDISSEMENTS-RECHTBANKEN.

ARRONDISSEMENTS-RECHTBANK TE AMSTERDAM.

Tweede Kamer.

Zitting van den 28 *Maart* 1895.

Voorzitter, Mr. A. M. Pareau.

Rechters, Mrs.: B. Simons en J. F. Houwing.

Indien, nadat de eischer geen conclusie van eisch heeft genomen, de gedaagde, zonder ook zijnerzijds eenige conclusie te nemen, de stukken eenvoudig in handen der Rechtbank stelt tot het bekomen van vonnis, behoort de zaak ambtshalve te worden geschrapt.

M. Rijnders, eischer, procureur Mr. N. A. Calisch,

tegen

J. Polderman, gedaagde, procureur Mr. D. E. Lioni.

De Rechtbank enz.,

Overwegende dat de eischer den gedaagde heeft gedagvaard om op 13 Sept. 1894 voor deze Rechtbank te verschijnen ter zake als in de akte van dagvaarding was opgegeven;

O. dat op dien dag, met goedvinden van beide partijen de verdere behandeling der zaak tot 7 Maart 1895 is verdaagd;

O. dat op dien datum de eischer geen conclusie van eisch heeft genomen, waarvan de ged. akte heeft gevraagd en, zonder ook zijnerzijds te concludeeren, de akte van dagvaarding en procureurstelling in handen der Rechtbank heeft gesteld tot het bekomen van vonnis;

O. dat echter de rechter geen vonnis kan wijzen, zoolang hem noch door den eischer, noch door den ged., eenige vordering is voorgedragen;

O. dat overigens partijen die, terwijl zij verschijnen, verzuimen om, overeenkomstig de procesorde den rechter hunne vorderingen kenbaar te maken, met partijen, die in het geheel niet verschijnen, gelijk staan, zoodat, naar analogie van het bepaalde in art. 42 Reglement no. 1 van openbaar bestuur, ambtshalve de doorhaling van de zaak op de rol moet worden bevolen;

Beveelt ambtshalve, dat de zaak op de rol zal worden doorgehaald.

KANTONGERECHTEN.

KANTONGERECHT TE ARNHEM.

Zitting van den 23 *Februari* 1895.

Kantonrechter, Mr. E. G. C. Scheidius.

Ambtenaar van het O. M., Mr. F. G. Canneman.

Overtreding der Arnhemsche Bouwverordening. — Utile per inutile non vitiatur.

De ambtenaar van het Openb. Min., ambtshalve eischer,

tegen

H. F. S. en zes anderen, beklaagden, vertegenwoordigd door Mr. L. J. van Gelein Vitringa, advocaat wonende te Arnhem,

Aangeklaagd ter zake, dat den 8 Nov. 1894 is bevonden, dat zij, als leden van het bestuur van het St. Elisabethsgasthuis te Arnhem, te zamen en in vereeniging, in den loop van het jaar 1894, nà den 1en Februari van dat jaar, in gemelde gemeente aan den openbaren weg, den Zwarten weg aldaar, langs het terrein van bedoeld gasthuis, eene afsluiting, bestaande uit palen, onderling verbonden door middel van ijzerdraden, hebben gemaakt of doen maken, terwijl daartoe eene voorafgaande schriftelijke vergunning niet was verleend door den Raad of door Burg. en Weth. van voormelde gemeente.

Wij kantonrechter enz.,

Gezien de akte van dagvaarding, aan de beklaagden beteekend den 31 Jan. 1895.

Gehoord den ambtenaar van het Openb. Min. in zijne voordracht der zaak;

Gezien een door den griffier ter terechtzitting voorgelezen procesverbaal, den 8 Nov. 1894, op den eed, bij den aanvang zijner bediening afgelegd, opgemaakt door P. K., beëedigd inspecteur der bouwpolitie te Arnhem en eene eveneens door den griffier ter terechtzitting voorgelezen ambtseedige verklaring van den burgemeester der gemeente Arnhem, dd. 8 Febr. 1895;

Gehoord den getuige, op last van het Openb. Min. gedagvaard, in zijne beëedigde verklaring;

Gehoord de vordering van den ambtenaar van het Openb. Min., door dezen ter terechtzitting voorgelezen en daarna schriftelijk overgelegd, daartoe strekkende, dat het Ons, kantonrechter, moge behagen, de beklaagden te ontslaan van alle rechtsvervolging, de kosten te dragen door den Staat;

Gehoord de beklaagden in hunne antwoorden en middelen van verdediging, voorgedragen bij monde van hun gemachtigde Mr. L. J. van Gelein Vitringa;

Overwegende dat de beklaagden hebben erkend, ieder voor zich dat zij zijn leden van het bestuur van het St. Elisabethsgasthuis te Arnhem, en dat in den loop van het jaar 1894, nà den 1 Febr.